

Sprawozdanie z Konferencji Naukowej z okazji Jubileuszu 55-lecia poznajskiej pedagogiki społecznej pt. „Pedagogika społeczna w służbie człowiekowi i wspólnocie”, Poznań, 16 kwietnia 2024 r.

W dniu 16 kwietnia 2024 roku odbyła się Konferencja Naukowa z okazji Jubileuszu 55-lecia poznajskiej pedagogiki społecznej pt. „Pedagogika społeczna w służbie człowiekowi i wspólnocie” pod patronatem Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych prof. dr hab. Agnieszki Cybal-Michalskiej, zorganizowana przez Zakład Pedagogiki Społecznej działający na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W polu uwagi konferencji znalazły się takie zagadnienia, jak: wspólnotowość, współbycie, służba, edukacja, wychowanie, socjalizacja, zmiana społeczna, zapobieganie zagrożeniom egzystencjalnym oraz działanie społeczne, postrzegane jako istotne komponenty podnoszenia jakości życia każdej społeczności. Konferencja składała się z dwóch części – podczas pierwszej zostało wygłoszone przemówienie okolicznościowe oraz miały miejsce dwie sesje plenarne, natomiast podczas drugiej części odbywały się obrady prelegentów w sekcjach szczegółowych.

Przed rozpoczęciem właściwej części konferencji głos zabrał Prorektor UAM ds. relacji z otoczeniem społecznym prof. dr hab. Zbyszko Melosik, podkreślając niezwykle dorobek naukowy poznajskiej pedagogiki społecznej oraz istotę dalszej działalności w podejmowanej przez pedagogów społecznych problematyce.

Uroczyste otwarcie konferencji zostało zainicjowane przez Panią Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. dr hab. Agnieszkę Cybal-Michalską. Pani Dziekan, otwierając konferencję, podkreśliła przede wszystkim misję, jaką już od 55 lat realizuje Zakład Pedagogiki Społecznej. Niewątpliwie idea kształcenia pedagogów pozwala na podejmowanie posłannictwa i niesienie kaganka oświaty tam, gdzie istnieje tego potrzeba. Pani Dziekan podkreśliła, że poznajska pedagogika społeczna i jej dokonania świadczą o tym, iż stale dążyła ona do kultywowania najlepszych tradycji akademickich, pozwalających na budowanie, ale też wyznaczanie nowych kierunków myślenia naukowego.

W dalszej kolejności głos zabrała Kierownik Zakładu Pedagogiki Społecznej prof. UAM dr hab. Katarzyna Segiet, która – opisując pola zainteresowań pedagogiki społecznej – uwypukliła, jak nauka ta jest bliska człowiekowi i odpowiada na pojawiające się nowe oczekiwania, a także konieczność poszukiwania nowych rozwiązań praktycznych. W swoich rozważaniach prof. Segiet odniosła się do tradycyjnych humanistycznych wartości pedagogiki społecznej, które – wyznaczone przez jej pierwszych prekursorów – inspirować po dzień dzisiejszy wielu naukowców, a przede wszystkim pedagogów społecznych. Pani profesor zauważyła także, iż pedagogika społeczna jako dyscyplina będąca blisko człowieka i jego problemów ukazuje, jak bardzo pedagogzy społeczni byli, są i będą głęboko zaangażowani w przebudowę środowiska życia człowieka.

Właściwą część konferencji otworzył prof. dr hab. Tadeusz Pilch, wygłaszając przemówienie okolicznościowe pt. *Pedagogika społeczna – z doświadczeń przeszłości – w służbie przyszłości*, w którym zwrócił uwagę na szerokie spektrum współczesnych nierówności społecznych. Profesor wymienił osiem Milenijnych Celów Rozwojowych wskazanych przez Organizację Narodów Zjednoczonych, zastanawiając się nad tym, co mówią one o charakterze współczesnego człowieka i świata oraz na jakie wskazują wyzwania i zadania dla współczesnej pedagogiki społecznej. Przemówienie okolicznościowe profesor Tadeusz Pilch zakończył refleksją nad potrzebą powrotu do nurtu humanistycznego oraz apelem o podjęcie działań.

Następnie rozpoczęła się pierwsza sesja plenarna pt. *Refleksje nad przeszłością poznańskiej pedagogiki społecznej*. Jako pierwszy głos zabrał prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński z wystąpieniem: *Ile lat ma poznańska pedagogika społeczna?* Wystąpienie rozpoczęło się refleksją dotyczącą rzeczywistego wieku poznańskiej pedagogiki społecznej. Profesor wskazał, że w rzeczywistości jej korzenie sięgają znacznie wcześniej, przywołując profesora Floriana Znanieckiego jako postać fundamentalną dla korzeni poznańskiej pedagogiki społecznej oraz Stanisława Kowalskiego jako kontynuatora jego myśli w pedagogice społecznej. Następnie profesor podzielił się ze słuchaczami własnymi wspomnieniami dotyczącymi budowania Zakładu Pedagogiki Społecznej. Jako drugi głos w sesji plenarnej zabrał prof. dr hab. Andrzej Radziewicz-Winnicki, prezentując referat *Rekonstrukcja i reintrodukcja poznańskiej pedagogiki społecznej po wielkiej przemianie (1989–2024)*. Profesor poddał refleksji historycznej działalność i dorobek pedagogów społecznych oraz wskazał szerokie spektrum zainteresowań badawczych pedagogów społecznych. Przywołał stworzoną przez siebie typologię badań prowadzonych przez pedagogów społecznych, dodając, że stale będzie się ona przekształcać ze względu na nowe wyzwania i problemy społeczne współczesnego świata. Ostatnie wystąpienie w obradach sesji plenarnej dotyczącej przeszłości poznańskiej pedagogiki społecznej wygłosił prof. dr hab. Wiesław Ambrozik, podsumowując dotychczasowe dokonania poznańskich pedagogów społecznych w przemówieniu pt. *Zakład Pedagogiki Społecznej WSE UAM w początkach swojej działalności*. Profesor nakreślił początek pracy zakładu, wskazując na jego początkowy skład osobowy oraz zainteresowania badawcze jego członków. W referacie pojawiła się postać Stanisława Kowalskiego jako pierwszego kierownika zakładu, wyznaczającego kierunki zainteresowań i badań, które wówczas koncentrowały się wokół problematyki dotyczącej uspołeczniania dzieci i młodzieży oraz funkcjonowania systemu wychowawczego w zróżnicowanych społecznościach lokalnych.

Po przerwie kawowej miała miejsce druga sesja plenarna, podczas której zabrało głos czterech znakomitych gości. Motywem przewodnim była *Współczesność a pytania pierwsze dla pedagogiki społecznej*. Pierwszym prelegentem była prof. dr hab. Ewa Marynowicz-Hetka, która wygłosiła przemówienie noszące tytuł: *Pojmowanie aktywności w polu praktyki: de-koincydencja jako ars operandi (sztuka stawania się i działania)*. Pani profesor w swoich rozważaniach nawiązała do początków pedagogiki społecznej, której zaczynem była niezgoda ówczesnych pedagogów na zastaną sytuację i ich starania, aby ukierunkować działania na poszukiwanie nowych rozwiązań praktycznych. Owe działania były wyznaczone poprzez poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: jak powinno być? Pedagogika społeczna nie miała więc nigdy charakteru rewolucyjnego; była i jest nauką, która dąży do transformacji i zmiany zastanych warunków poprzez podejmowanie skutecznego działania praktycznego.

Kolejną prelegentką była prof. dr hab. Barbara Smolińska-Theiss, która swoje wystąpienie skoncentrowała wokół tematu *Pedagogika społeczna w Polsce – dziedzictwo przeszłości i kapitał przyszłości*. Pani profesor, podobnie jak wcześniejsi prelegenci, poruszyła kwestię rodowodu pedagogiki społecznej, ukazując, iż nie jest to nauka, która narodziła się na uniwersytecie, lecz nauka wyrosła z podstaw życia społecznego, z narastających potrzeb poszukiwania niezależności w narodzie, ale

także rozwiązań będących odpowiedzią na problemy społeczne. Jak wskazywała prelegentka, pedagogika społeczna to nauka od zawsze bliska człowiekowi, łącząca działanie praktyczne z naukową teorią. Owo aktywne działanie jest bezpośrednią spuścizną po Helenie Radlińskiej – prekursorce pedagogiki społecznej. Należy zaznaczyć, iż pomimo licznych zmian zachodzących w świecie to właśnie pedagodzy społeczni mają unikatową świadomość podstawowych wartości, którymi kierują się w swojej pracy, stale podkreślając powrót do spuścizny pozostawionej przez pierwszych wybitnych twórców pedagogiki społecznej.

Trzecią prelegentką była prof. dr hab. Ewa Syrek, której wystąpienie nosiło tytuł: *Pedagogika społeczna jako metateoria pedagogiki zdrowia – perspektywa edukacyjna*. Pani profesor w swoim wystąpieniu ukazała, iż pedagogika społeczna stanowiła źródło dla wyodrębnienia się pedagogiki zdrowia, podkreślając tym samym, iż już sama Helena Radlińska upatrywała szansy w siłach społecznych jako czynnika pozwalającym na ukształtowanie odpowiednich postaw i zachowań w społeczeństwie. To właśnie umiejętne wykorzystanie sił społecznych pozwala na zmianę zastanych warunków. Pedagogika zdrowia jako subdyscyplina pedagogiki społecznej jest bliska jej założeniom, ponieważ u podłoża praktycznego działania leży diagnoza ludzkich potrzeb oraz dążenie do polepszenia warunków ludzkiej egzystencji. Służą temu badania różnych środowisk.

Wystąpienie prof. dr. hab. Andrzeja Olubińskiego pt. *Współczesne wyzwania pedagogiki społecznej wobec problemów edukacyjnej praktyki* odnosiło się natomiast do tematu niezgody, buntu oraz nieposłuszeństwa jako zachowań pożądaných dla szeroko rozumianego rozwoju społecznego. Pan profesor zaznaczył, iż realizacja wychowawczego celu, jakim musi być ukształtowanie jednostki wolnej, twórczej, tolerancyjnej, ale także krytycznej i protestującej wobec krzywdy, zła, niesprawiedliwości itd., powinna być elementarnym zadaniem nie tylko pedagogów, nauczycieli, wychowawców, ale również wszystkich, którzy wykazują troskę o rozwój wolności i demokracji.

Następnie prof. UAM dr hab. Ewa Włodarczyk oraz dr Kamila Słupska przedstawiły aktualny skład Zakładu Pedagogiki Społecznej WSE, zakres jego działalności naukowej oraz publikacje, a także profil czasopisma naukowego wydawanego na Wydziale Studiów Edukacyjnych: *Pedagogika Społeczna Nova*.

W dalszej kolejności swoje wystąpienia zaprezentowało jeszcze dwoje zaproszonych gości: prof. dr hab. Barbara Kromolicka oraz prof. ANS dr hab. Przemysław Frąckowiak.

Po zakończeniu obrad plenarnych uczestnicy wysłuchali koncertu. Dalsza część konferencji obejmowała popołudniowe obrady w pięciu sekcjach, odbywające się na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM.

Pierwsza z sekcji szczegółowych oscylowała wokół tematu *Edukacji dla współbycia i tworzenia więzi międzyludzkich*. Moderatorkami sekcji były: prof. dr hab. Ewa Syrek z Uniwersytetu Śląskiego oraz dr Kamila Słupska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wystąpienie otwierające obrady zostało ogłoszone przez prof. dr. hab. Jerzego Nikitorowicza z Uniwersytetu w Białymstoku, który skupił się na temacie: *Człowiek w kontekście kulturowego potwierdzania tożsamościowego*. W dalszej kolejności głos zabrała prof. UWM dr hab. Joanna Ostrouch-Kamińska z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, wygłaszając referat dotyczący *Rodziny jako przestrzeni negocjowania kształtu bliskich relacji*. Trzecie wystąpienie noszące tytuł: *Uniwersytet Ludowy a budowanie kompetencji społecznych w procesie kształtowania akademickiego resilience jako przykład edukacji dla współbycia i tworzenia więzi międzyludzkich*, zostało ogłoszone przez prof. dr. hab. Tadeusza Pilcha z Uniwersytetu Warszawskiego oraz dr Agnieszkę Bzymek z Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni. Kolejną prelegentką była prof. UAM dr hab. Kinga Kuszak z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, której wystąpienie nosiło tytuł: *Rozmowa dorosłego z dzieckiem jako element tworzenia więzi*.

W dalszej kolejności głos zabrał prof. UAM dr hab. Waldemar Segiet, którego wystąpienie koncentrowało się na temacie: *Problem wspólnotowości w rzeczywistości edukacyjnej*. Kolejne wystąpienie w sekcji pierwszej dotyczyło *Roli pedagogicznej uczelni wyższej w sieci lokalnej współpracy*, a wygłosiły je dr Marta Wiatr oraz dr Anna Górka-Strzałkowska z Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. Kolejną prelegentką była dr Krystyna Heland-Kurzak z Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, która odniosła swoje rozważania do tematu *Współpracy między instytucjami w świetle teorii pozycjonowania*. Wystąpienie dr Joanny Rajewskiej de Mezer z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu nosiło tytuł: *Znaczenie mediacji rówieśniczych w edukacji dla współbycia i tworzenia więzi międzyludzkich*. Natomiast dr Katarzyna Odyniec z Uniwersytetu w Siedlcach swoją uwagę skierowała na temat: „*Ludzie Stąd*”, *Brodacze, Tatarzy, Unicy – przebudzenia społeczności lokalnych przyszłością Południowego Podlasia*. Dziesiąte wystąpienie, wygłoszone przez dr Annę Chmiel z Uniwersytetu w Białymstoku, nosiło tytuł: *Górnoślązacy przy stole – budowanie więzi poprzez praktyki rodzinne*. W dalszej kolejności głos zabrała dr Kamila Słupska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, wygłaszając referat noszący tytuł: *Czytać, inspirować, intrygować... O znaczeniu książki w życiu człowieka (w wymiarze indywidualnym i wspólnotowym)*. Przedostatnim wystąpieniem był głos zabrany przez mgr Marię Janeczko-Janicką, która wygłosiła referat o tytule: *Mediacje rówieśnicze jako narzędzie budowania relacji, kształtowania kultury dialogu i przywracania pokoju w środowisku szkolnym*. Referatem zamykającym obrady w sekcji pierwszej było wystąpienie mgr Moniki Kiszki pt. *Dzieci i młodzież w sieci zagrożeń wirtualnych – wybrane aspekty teoretyczne i empiryczne*.

Wystąpienia w sekcji drugiej koncentrowały się wokół zmian społecznych i procesów wychowania oraz socjalizacji. Sekcja moderowana była przez prof. dr hab. Bożenę Matyjas (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) oraz prof. UAM dr hab. Ewę Włodarczyk (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Jako pierwsza swój referat pt. *Rozwój podmiotowości a zmiana społeczna – uwagi o emancypacji społecznej i obywatelskiej młodych ludzi...* wygłosiła prof. dr hab. Ewa Jarosz z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, zwracając w nim uwagę na podejmowanie przez młodych ludzi działań mających uwidaczniać ich głos w społeczeństwie. Drugie wystąpienie: *Wspólnota kobiet – siła wzajemnego oświecania się. Głos Heleny Radlińskiej odczytany współcześnie*, przedstawione przez prof. UŚ dr hab. Elżbietę Górnikowską-Zwolak z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach dotyczyło obszernej działalności społeczno-naukowej Heleny Radlińskiej oraz jej głosu kierowanego do kobiet. Następnie głos zabrała prof. UW dr hab. Danuta Lalak (Uniwersytet Warszawski), przedstawiając referat pt. *Uczenie się z życia dzieci i młodzieży w kontekście niewydolności środowisk wychowawczych. Nowa „luka ludzka” w perspektywie pedagogiki społecznej*. Pani Profesor skoncentrowała się na środowiskowym kontekście wychowania, wskazując na jego podstawowe deficyty w odniesieniu do najmłodszego pokolenia określanego jako pokolenie Alfa (zawsze podłączeni – *always on*). Następnie głos zabrały przedstawicielki Uniwersytetu Ignatianum w Krakowie – prof. UIK dr hab. Anna Błasiak oraz dr Ewa Dybowska, omawiając *Czynniki chroniące środowiska szkolnego a wzmacnianie rezyliencji w rodzinie*. Referat stanowił naukową refleksję nad czynnikami chroniącymi występującymi w szkole oraz oddziaływaniem na rezyliencję osoby i rodziny, która może sprzyjać podnoszeniu jakości ich życia. W dalszych obradach sekcji prof. UAM dr hab. Agnieszka Barczykowska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu przedstawiła *Przemiany środowisk wychowawczych w procesie gentryfikacji*, koncentrując się na istocie procesu gentryfikacji i jego znaczeniu dla procesu socjalizacji dzieci i młodzieży. Jako kolejna głos zabrała również przedstawicielka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. UAM dr hab. Ewa Włodarczyk z referatem pt. *Wszechobecność napojów alkoholowych w Polsce i jej wpływ na procesy socjalizacji*, wskazując na zagrożenia płynące

z szerokiej dostępności napojów alkoholowych w Polsce dla procesu socjalizacji dzieci i młodzieży. Kolejne wystąpienie pt. *Wypalenie macierzyńskie – o trudnościach współczesnych matek* przedstawiła dr Monika Lewicka (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy). Wystąpienie opatrzone było wynikami badań własnych pani doktor oraz wskazane zostały rozwiązania mające na celu wsparcie matek doświadczających wypalenia macierzyńskiego oraz sposoby zapobiegania jego występowaniu. Na aspekt pedagogiczno-prawny rodzicielstwa w swoim referacie pt. *Rodzicielstwo a władza rodzicielska – ujęcie prawne i pedagogiczne* zwróciła uwagę mgr Katarzyna Gapska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W wystąpieniu podkreślona została fundamentalna rola rodziców w życiu dziecka oraz „władzy rodzicielskiej” jako atrybutu rodziców, który stanowi prawa i obowiązki względem dzieci. Pod koniec obrad sekcji głos zabrała mgr Natalia Gałązka (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), omawiając *Procesy wychowania i socjalizacji dzieci w systemach rodzinnych z rodzicami z zaburzeniami afektywnymi – szanse i zagrożenia w świetle wyników badań własnych*. Referat dotyczył pogłębiającego się problemu zdrowia psychicznego Polaków oraz możliwości i utrudnień, jakie mogą wynikać dla dzieci z wychowywania się i socjalizowania w systemach rodzinnych z rodzicami z zaburzeniami afektywnymi. Jako ostatnia głos zabrała Olga Szczepańska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) z referatem pt. „*Cyfrowa rodzina*”. *Współczesne korzyści i zagrożenia w budowaniu relacji międzyludzkich*. Wystąpienie dotyczyło wyjaśnienia pojęcia „cyfrowe rodziny” oraz wskazania korzyści, a także zagrożeń, z jakimi mogą się one mierzyć.

Sekcja trzecia dotyczyła zagrożeń społecznych, instytucjonalnych oraz indywidualnych jako problemów i nowych wyzwań. Za moderację sekcji odpowiedzialne były prof. UJK dr hab. Paulina Forma (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) i prof. UAM dr hab. Agata Matysiak-Błaszczak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Prace sekcji zainicjowała druga z moderatorów z referatem pt. *Rodzice w trosce o dobrostan dzieci*, zwracając uwagę na szereg wyzwań stojących przed rodzicami, dotyczących szeroko rozumianego dobrostanu ich dzieci. Jako drugi głos zabrał dr hab. Hubert Kupiec z Uniwersytetu Szczecińskiego, poruszając temat: *Współpraca z rodzicami w procesie resocjalizacji nieletnich*, w którym zwrócił uwagę na istotną rolę rodziców stanowiących wsparcie dla instytucji odpowiedzialnych za proces resocjalizacji nieletnich. Następny referat: *Pedagogika społeczna wobec wielowymiarowego kryzysu*, wygłosiła dr Beata Maj z Uniwersytetu Wrocławskiego. Referat koncentrował się wokół wielości kryzysów pojawiających się zarówno w rzeczywistości społecznej, jak i w indywidualnych losach każdego człowieka. Dr Karina Leksy (Uniwersytet Śląski w Katowicach) zaprezentowała wystąpienie pt. *(Nie)łatwe dorastanie w świecie VUCA – perspektywa kulturowa i społeczno-pedagogiczna*, zwracając uwagę na trudy dorastania we współczesnym świecie oraz na potrzebę realizacji rzetelnej, dostosowanej do warunków i wyzwań współczesnego świata edukacji. Referat pt. *Nowe oblicze starych zjawisk. Pedagogika społeczna wobec wyzwań kultury terapeutycznej* wygłoszony przez dr Katarzynę Rychlicką-Maraszek (Uniwersytet Warszawski) poruszał temat kultury terapeutycznej, w którym autorka wskazała wyzwania, jakie stawia wspomniana kultura przed współczesną pedagogiką społeczną. W dalszej części prac sekcji dr Aleksandra Sander z Uniwersytetu Szczecińskiego poruszyła temat pt. *Przemoc seksualna wobec dzieci w Bund der Pfadfinderinnen und Pfadfinder e.V. (Związku Harcerek i Harcerzy e.V.)*, przedstawiając w nim wyniki najnowszych studiów dotyczących przemocy seksualnej wobec dzieci i młodzieży w niemieckim Związku Harcerek i Harcerzy. Następnie głos zabrała kolejna przedstawicielka Uniwersytetu Szczecińskiego, dr Aneta Jarzębińska, z referatem pt. *Kształcenie w przebiegu izolacji penitencjarnej – stan liczbowy, zagrożenia i wyzwania*, zwracając w nim uwagę na kształcenie osób osadzonych w szkołach istniejących przy zakładach karnych i wskazując na najnowsze dane statystyczne, jak również na zagrożenia i wyzwania, które mogą stanowić bariery w obszarze kształcenia osób osadzo-

nich. Przedstawicielka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego dr Maria Kocór zaprezentowała wystąpienie pt. *Edukacja do odpowiedzialności jako problem i wyzwanie pedagogiki społecznej*, poruszając problem odpowiedzialności jako cechy szczególnej człowieka oraz odpowiedzialnej edukacji i edukacji do odpowiedzialności. Pani doktor sformułowała wnioski dla inicjatyw badawczych, a także praktyk edukacyjnych i społecznych. Jako przedostatnie w sekcji trzeciej głos zabrały dr Sonia Wawrzyniak oraz dr Maria Porzucek-Miśkiewicz z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, wygłaszając wystąpienie pt. *Wokół nastolatka w kryzysie – trudności, potrzeby, wsparcie*. Wystąpienie skoncentrowane było wokół problemów wieku dorastania, rodzaju i obrazu tych problemów, dróg i prób ich rozwiązywania, a także wskazane zostały zalecenia dla praktyki pedagogicznej. Prace sekcji zakończył mgr Tomasz Śliwowski z Uniwersytetu w Białymstoku z referatem: *Tak. Edukacja w(y)łączająca. Refleksja o przemocy instytucjonalnej w szkołach podstawowych ogólnodostępnych*, przybliżając biografie trzech rodzin doświadczających przemocy instytucjonalnej z ramienia szkół ogólnodostępnych, w których uczą się lub uczyły dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego.

Czwarta sekcja konferencji nosiła tytuł: *Praca socjalna jako obszar działania społecznego, badawczego i proces kształcenia*. Była ona moderowana przez prof. UKW dr hab. Halinę Guzy-Steinke z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy oraz prof. UAM dr hab. Małgorzatę Rosalską. W tej sekcji udział wzięło 12 prelegentów. Pierwszą prelegentką była prof. dr hab. Barbara Kromolicka z Uniwersytetu Szczecińskiego, która wygłosiła wystąpienie pt. *Deinstytucjonalizacja praktyk pomocowych*. W dalszej kolejności prof. UWM dr hab. Ewa Kantowicz z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie wygłosiła referat skoncentrowany wokół tematu: *Pedagogika społeczna i praca socjalna jako obszar działania*. Trzecią prelegentką była prof. UO dr hab. Anna Weissbrodt-Koziarska z Uniwersytetu Opolskiego, która wygłosiła referat pt. *Kategoria (nie)uznania wolności i godności podopiecznych systemu pomocy społecznej*. Kolejnym prelegentem był prof. UKSW dr hab. Zbigniew Babicki z Uniwersytetu Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie, a wystąpienie dotyczyło *Służebnego charakteru pedagogiki społecznej zorientowanej humanistycznie*. Następnie głos zabrały dr Monika Wojtczak oraz Natalia Dziąg z Uniwersytetu Łódzkiego, które swoje wystąpienie skoncentrowały na temacie: *Dom Samotnej Matki jako przestrzeń budowania relacji międzyludzkich – na przykładzie projektu „Znajdź siłę w mediacji”*. W dalszej kolejności dr Anna Korlak-Łukasiewicz z Uniwersytetu Zielonogórskiego wygłosiła referat pt. *„Bezdomność też jest kobietą” – projekt socjalny*. Siódme wystąpienie pt. *Aktywność edukacyjna jako fundament budowania kapitału społecznego i bezpieczeństwa emocjonalnego funkcjonariuszy służby więziennej* zostało wygłoszone przez dr Magdalenę Urliną-Berens z Uniwersytetu Ignatianum w Krakowie. Następnie głos zabrała dr Monika Zięciak z Uniwersytetu Szczecińskiego, która przedstawiła *Psychospołeczne uwarunkowania samodzielności wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych*. W dalszej kolejności dr Ewelina Silecka-Marek z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza wygłosiła referat pt. *Rodzina z osobą z niepełnosprawnością w systemie pomocy społecznej widziana oczami rodzica*. Przedostatnie wystąpienie w tej sekcji zostało wygłoszone przez mgr Agnieszkę Kramarczyk, która skupiła się na temacie: *Działalność Fundacji Pomost w Zabrzju jako przykład dobrej praktyki oddziaływań interdyscyplinarnych w readaptacji społecznej*. Wystąpienie zamykające zostało wygłoszone przez mgr. Jacka Jarosza z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, który przedstawił referat pt. *Wybrane problemy społeczne Globalnego Południa i możliwości indywidualnego zaangażowania w ich rozwiązywanie*.

Podczas ostatniej, piątej sekcji konferencji, uwaga została skierowana na *Szkołę, nauczyciela, ucznia w czasach transformacji*. Moderatorami tej sekcji byli prof. UKW dr hab. Mariusz Cichosz z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy oraz prof. UAM dr hab. Renata Michalak z Uni-

wersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pierwsze wystąpienie zostało wygłoszone przez jednego z moderatorów sekcji, prof. UKW dr. hab. Mariusza Cichosza, który wygłosił referat pt. *Pedagogika społeczna – zapomniane i zaniechane konteksty – analizy strukturalne*. Drugą prelegentką była prof. UZ dr. hab. Inetta Nowosad z Uniwersytetu Zielonogórskiego, która swoje wystąpienie skoncentrowała wokół tematu: *Zintegrowany model kształcenia i doskonalenia nauczycieli – przykład Singapuru*. Trzecie wystąpienie nosiło tytuł: *Nauczyciel jako przedstawiciel społeczeństwa – w służbie człowiekowi*, i zostało wygłoszone przez prof. UAM dr. hab. Małgorzatę Kabat z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Kolejną prelegentką była prof. UAM dr. hab. Katarzyna Segiet z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, która wygłosiła wystąpienie pt. *Szanse i zagrożenia dla rozwoju nauczycieli i uczniów w czasach transformacji*. Piąty referat został wygłoszony przez prof. UAM dr. hab. Darię Hejwosch-Gromkowską oraz dr. Dobrochnę Hildebrandt-Wypych z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, których wystąpienie nosiło tytuł: *Strategie dyskursywne w szkolnej biografii bohatera narodowego: książdz Jerzy Popiełuszko w podręcznikach do historii*. Kolejną prelegentką była dr. Justyna Strykowska-Nowakowska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, która przedstawiła *Szkołę jako miejsce tworzenia więzi społecznych*. Siódme wystąpienie nosiło tytuł: *Dzieci i młodzież we współczesnej edukacji – przestrzenie wsparcia*. Zostało ono wygłoszone przez dr. Edytę Silecką z Uniwersytetu Szczecińskiego. W dalszej kolejności głos zabrała dr. Mirosława Ściupider-Młodkowska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, wygłaszając referat pt. *Dzieci ukraińskie w polskiej szkole. Dylematy i wyzwania*. Kolejną prelegentką była dr. Marta Grzeško-Nyczka z Akademii Nauk Stosowanych im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie, która przedstawiła referat pt. *Szkoła jako miejsce kształtowania partnerskich relacji. Problemy, wyzwania i nowe szanse*. Dziesiąte wystąpienie zostało wygłoszone przez dr. Bożenę Kanclerz z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, której referat nosił tytuł: *Superwizje nauczycielskie jako model wspierania nauczycieli w zmieniającej się rzeczywistości społecznej – model teoretyczny i praktyka psychopedagogiczna*. Doktor Karolina Domagalska-Nowak z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu była kolejną prelegentką. Wygłosiła referat pt. *Formy wsparcia edukacyjnego dzieci polskich migrantów w norweskim systemie szkolnym*. Zamykającym obrady wystąpieniem w ostatniej sekcji był referat mgr Katarzyny Filipiak noszący tytuł: *Rozwój kompetencji 4K jako narzędzie adaptacji społecznej – metodyka pracy nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej*.

Po zakończeniu obrad w ramach każdej z sekcji szczegółowych przeznaczono czas na dyskusję oraz pytania do prelegentów. Przeprowadzone dyskusje oraz postawione pytania stanowiły unikatową szansę na wymianę doświadczeń. Na zakończenie moderatorzy dokonali podsumowania całości obrad w prowadzonych sekcjach oraz wyrazili serdeczne podziękowania wszystkim prelegentom, którzy swoim aktywnym udziałem uświetnili obrady w sekcjach.

Natalia Gałzka

ORCID: 0000-0001-7764-9105

Monika Kiszka

ORCID: 0000-0003-0489-3902

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu